

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

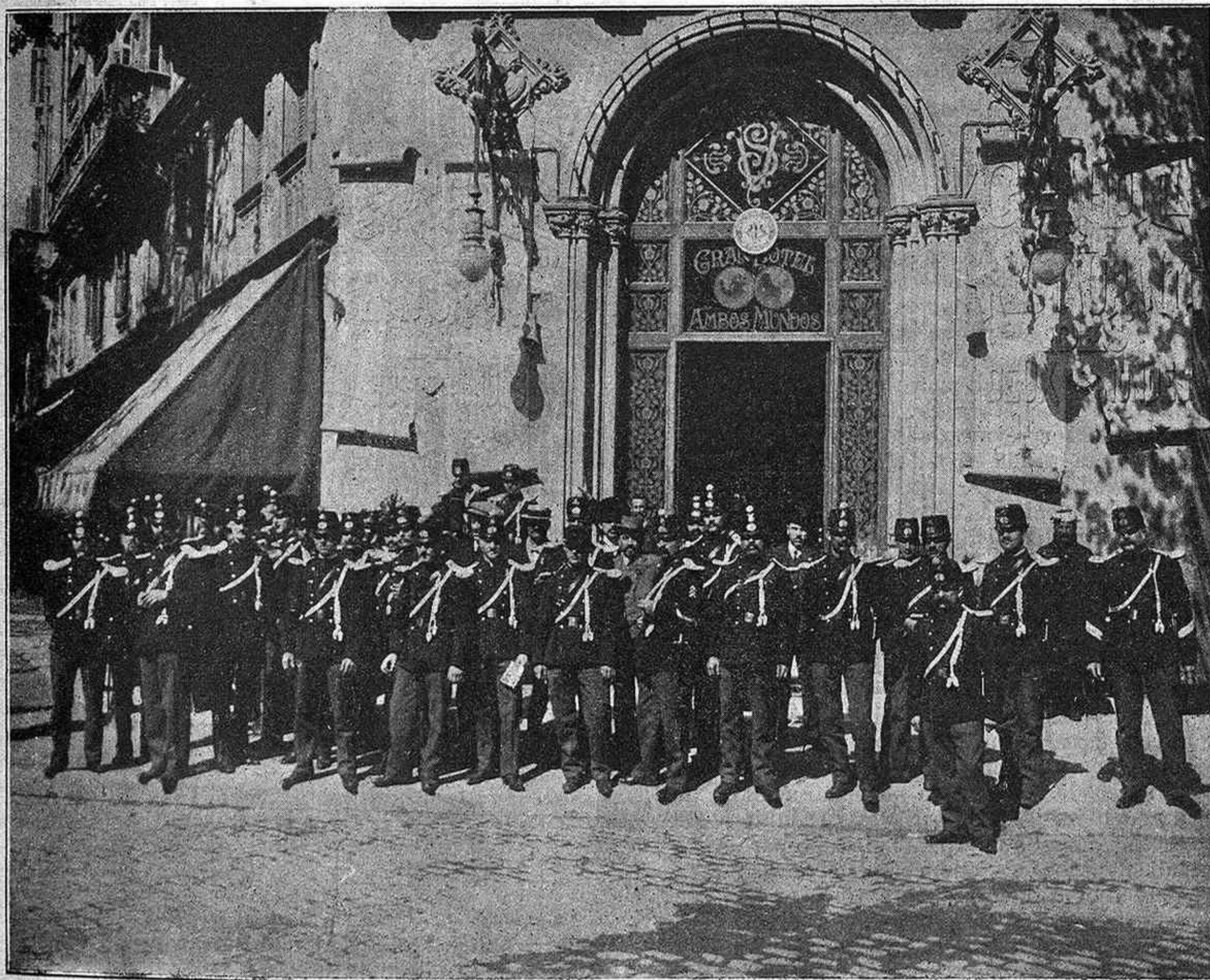
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

HOSTES SIMPÁTICHS

La banda militar de Ginebra *L'Elite*, que durant las últimas festas hem tingut á Barcelona.

CRONICA

LA ARAÑA, d'en Guimerá, en castellá

EL DRAMA Y EL PÚBLICH

S'ha estrenat de debó *La Araña*, d'en Guimerá, al Espanyol? Surto del «estreno» y no ho podría pas assegurar. No n'he vist més que la meytat, de mitj acte segón cap al final, y 'm sembla que 'l públich encare n'ha vist menos, potser gens. Curiosa representació d'una obra teatral disfressada per las traicions, escoltada ab ganas de no enténdrela.

La primera de las traicions, involuntaria si volen, es la traducció. L'ha escrita un tal Sr. López Ballesteros, qu' es periodista y dipuñat, ex-gobernador civil. Hauría d'esser un geni, ¿veritat? l'artista que mantingués un estil sencer, un ideal immaculat y una visió clara de las cosas, tot fent articles polítichs de diari madrileny, tractantse ab policías y enrahonant de qualsevol cosa y de qualsevolga manera al Congrès. El Sr. López Ballesteros no n' es de geni, ni crech qu' ell mateix en presumeixi; y si, pera traduhir un drama, 'm diheu que no li fa cap falta picar tan alt, jo os insistiré en lo que 'l no ser un geni significa en el cas. Figureuvos que 'l polítich d'ofici s'acostuma á suprimir del món tot lo que no té una utilitat política; que l'home del poble es pera ell un elector anónim, ó bé un *elemento levantisco*, y que la seva literatura no li serveix més que pera batre al govern ó pera defensarlo. El do de la observació se li atrofia y 'l vocabulari se li reduheix á la colecció de clixés que trobaréu repetits sempre als *fondos* dels diaris; jochs de paraulas mortas, flors de paper que no enganyan á ningú.

Ab aqueixa preparació el Sr. López Ballesteros s'ha trobat ab genteta humilíssima, un carreter y la seva dona, encauhats en una botigueta de barri, que parlan el llenguatge que 'ls pertoca; y ab un drama compostat de bocinets d'aquellas dugas vidas migradas. ¿No comprenen la incapacitat del Sr. López Ballesteros pera fer revíurer en castellá aquella genteta creada en un'altra terra? Si ell no veu ben clarament al carreter de poble trasplantat á Madrid, ab son llenguatge característich, ¿cóm l'ha de fer véurer als altres? Y qui diu al carreter, diu als anants y vinents de la botigueta; que son, si fa no fa, de la mateixa condició. Y heus aquí perque la traducció no podía ser més que un diálech sense such ni bruch; una versió gramatical escapsada dels modismes xaróns, dels giravols *incorrectes* y dels mots expletius que petan y donan llum. Aqueix descoloriment de la conversa no mataría un drama d'intriga y de peripecias, reduhit essencialment á una pantomima ab parlaments no més que complementaris. Pero l'obra d'en Guimerá vol ser—lo qu' es encare no s'ha vist—una composició d'estats d'ànima, que mal poden interessar si no s'explican ab paraulas

ajustadas. Tot el drama es la desolació de marit y muller que no tenen fills, y 'ls goigs y las penas que 'ls fills portan als matrimonis, presentats com á variants. L'acció es acció *parlada*, y no parlant bé 'ls personatjes no hi ha acció.

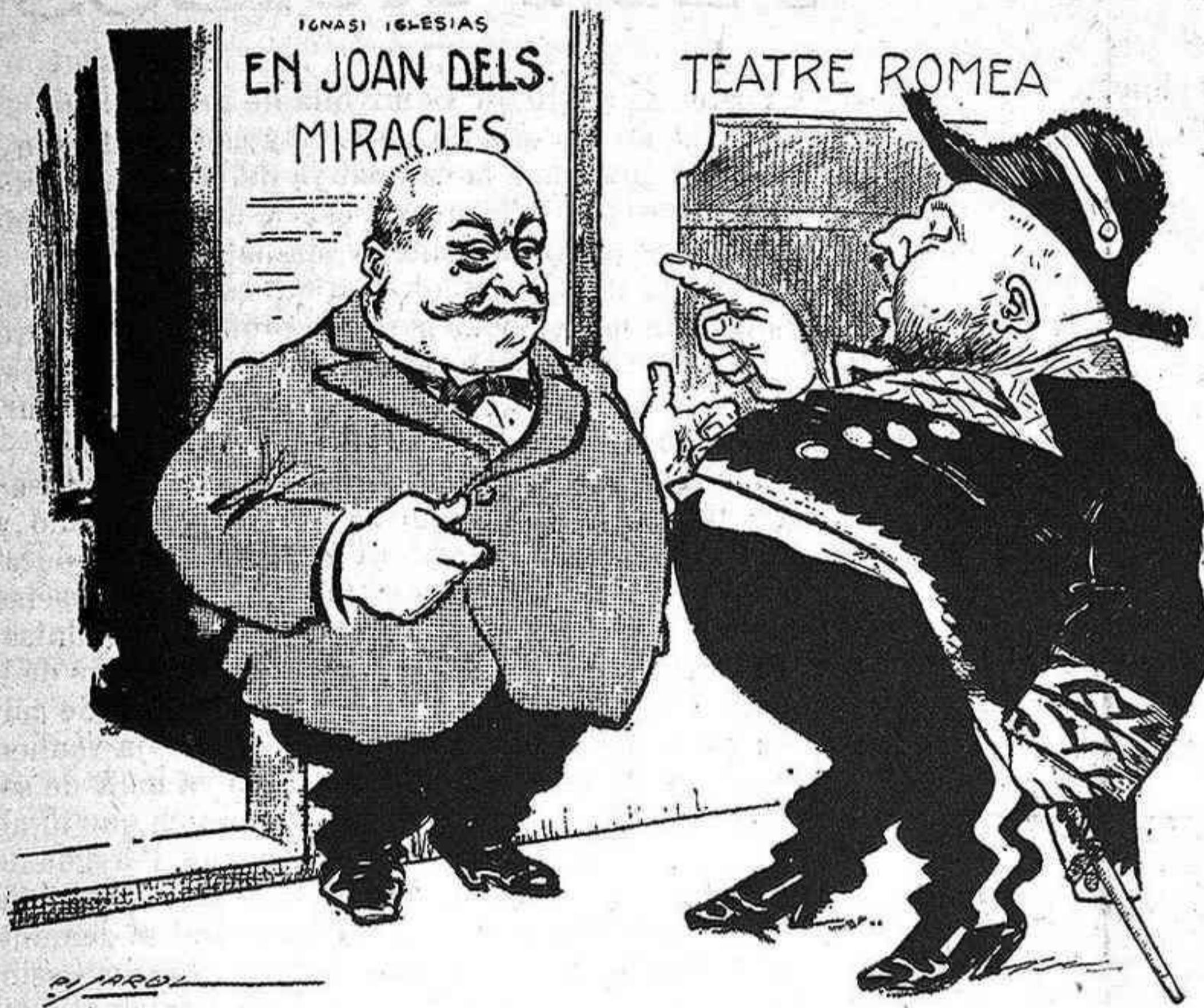
Ab el traductor han conspirat els actors. Jo no goso á censurar al Sr. Díaz de Mendoza; té voluntat y bona voluntat, y aixó s'ha de respectar, molt més quan n'aném tan curts per Espanya. Ab molt de respecte pero, no 's pot trobarli encertat lo qu' es esguerrat, y esguerrada es la decoració, de *casa pobre* sense gota de caràcter, y ho es el vestir y 'l gesto d'ell y de tots, absolutament de tots els artistes de la seva companyia; que no han trobat las fesomias dels personatjes. Els actors catalans, quan representan en catalá, son al revés dels madrilenys; á Roméa, un' obra entra tot seguit pels ulls. D'esma 's vesteixen els actors ab sorprendent veritat, devegadas artística y tot; després, ja se'n té d'esperar molt poqueta cosa. El drama marxa tot sol, quan no desfi gurat ab *efectes* enganxats. Els actors del Espanyol desfiguran als homes y á las donas del poble que tenen de representar, ab unas maneras complicadas

ENTRE DETECTIVES

MR. ARROW: —Amich Holmes, hi veuhen més quatre ulls que dos... Ab aixó, espero una ajuda de vosté.

AL CARRER DEL HOSPITAL

—¿Que vol un palco, senyor Governador?

—Nó; voldria entrar al escenari pera parlar ab aquest Joan... Potser ell me faria el miracle de acabar d' esbrinar aixó del terrorisme...

ó pinxescas; pero saben el paper y l' accentúan ab forsa; forsa declamatoria, aixó sí, perque al seu teatro no n' hi ha d' altra.

Parlaments escrits al estil de diari, ambient sense caràcter, figuras sense fesomia ó ab fesomia diferenta de la qu' ha de ser, ¿que 'n queda de l' obra de 'n Guimerá? ¿Qué hi haurá dins de l' armadura que 'ns han ensenyat; un home ó un maniquí?

El públich del Espanyol, qu' estava plé á vessar, volgué endavinarho y va rebutjar al maniquí. Si jo no li vaig veure ¿cóm rediantre s' ho va fer pera saber que hi era, si, com diu un dels clixés de diari, *no entró en la obra?* Sense entrar en la obra, la varen rebutjar, y no com qui rebutja un duro fals, sinó ab crits, *siseos* y *pateadura*. Al anfiteatro sobre tot, hi havia un quants minyons qu' exercían el dret de la crítica ab el bastó, enfadats com si lo que deyan al escenari fossin impropis. Després á las butacas, senyors y senyoras cridavan l' aburriment de tants fills, de tanta monotonía. Es clar, lo que no s' entén es monótono per forsa, y el drama no s' entenía. Ben mirat, tenían bon tros de rahó.

Però el dret de la crítica, exercit á crits y á cossas, es lícit? Ab aqueixa pregunta deixém de banda al públich del Espanyol. Aném á discutir la licitud pera el públich d' un teatro, sigui 'l qui sigui. Allí al anfiteatro, jo 'm fixava ab dos minyons dels més enfadats; dels més *crítichs*: tenían las faccions secas, tancadas, y ni en un sol mot—creyeu que me 'ls escoltava ab atenció—dels seus hi brollava una guspira d' espiritualitat.—Però, be; suposém que m' hagi errat; no hem de precisar pera tenir la seguretat de que al Espanyol hi havia aquella nit homes pobríssims d' enteniment. Donchs aquells homes eran *crítichs*, y s' ha convingut que l' obra d' art no val res si aquells *crítichs* la rebutjan. Son el PÚBLICH dels fallos *inapelables*. Aixó es un absurdo evident exposat ab una mentida. Y si no, vejám.

. Agafeu, á ull, á qualsevol espectador que xiuli ó

que aplaudeixi, tant se val, y digueuli que us expliqui, no ja las rahons del seu acalorament—que aixó fora demanar massa,—sino lo que li ha *agradat* ó *repugnat*. Cada un dels interrogats us respondrà, vagament, una cosa diferenta. Vol dir que cada hù n' ha pres de l' obra d' art lo que la seva capacitat li permetia; desde una ensopegada del *graciós* que l' ha fet riure, fins á una sola paraula que li ha trashedat las entranyas ó li ha fet aquella inefable pessigolla al cervell qu' es un desmay dolcíssim. Y aqueixas percepcions desiguals se juntan pera el judici únich, y sense motius. Y el que anat visquentla l' obra, calla. ¿Voleu absurdo més gros? L' *éxit* ó el *fracás*, producte dels incapassos d' entendre alló mateix que judican.

Que 'n fan de riurer las personas entesas, els especialistas de las taulas, que proclaman la sobiranía absoluta del públich, y renyan als que s' isolan pera escoltar ab més atenció, y s' atreveixen després á fer una crítica... «una crítica arbitraria; perque un' obra tan gran,

se l' ha d' haver sentit al menos dugas vegadas...»

Y s' expressa l' absurdo ab una mentida, qu' ho es alló del *fallo inapelable*. Hi ha hagut apelacions del judici d' un públich que va xiular un' obra, y el *fracás* se torna *exitós*, y el mateix públich qu' havia xiulat se posa á aplaudir al cap de poch temps: exemple *Sic vos non vobis...* del Echegaray. Una mateixa obra: el *Faust* de Gounod, no 's pot aguantar de primer per revessa y *falta d' inspiració*; sórt d' un *vals exquisit* y de la Miolan que poetisa lo que sense ella seria més carregós que la pluja de Desembre; després el vals ja 's troba *carquinyoli*, y la música una deu d' inspiració. Al cap d' uns quants anys l' ópera es tota mansa, massa senzilla, casi casi carrinclona. Y l' obra es la mateixa. Que probin de desenterrar dramas del Eguilaz, de D. José María Díaz, del Echegaray, aquells dramas que feyan plorar ó feyan clamar els entussiasmes y ja veurém al públich com hi riu.

Aixó vol dir que tota obra d' art es creació del artista, y que será permanent si es veritable obra d' art, digui lo que vulgui el públich. L' eternitat de l' obra d' art, ja es un' altra qüestió.—Vol dir que la consagració de la multitut es essencial com á condició de lucre, d' un empresari ó de notorietat d' un artista. La gloria, la persistencia de l' impressió que als esperits superiors infundeix el drama, l' estatua ó la poesia no caben al galliner d' un teatro...

De *La araña* no se 'n pot dit res, malgrat la cridoria del públich, que no ha vist més qu' un munyoch de telas. Quant el desemboliquém hi trobarém dins *L' aranya*. Llavors judicarem, tiri per allá ahont vulgui l' altre públich.

TULP

Madrid.

CORRANDES

Las corrandes que jo 't glosó,
sont regalims del meu cor,
y cada lletra que hi poso
es un degotall d' amor.

Jo voldria coronarte
ab corona de cent flors,
y per cada flor, donarte
cent besos enervadors.

Cada cop qu' ab tú jo penso,
sento una fiblada al cor,
perque 'n trech trossets y 'ls llenso
cap 'hont es el meu amor.

JOHANNUS

FIGURAS ARTÍSTICAS

EDUARD VITALE

Director d' orquesta del Gran teatro del Liceo.

PLET RUIDÓS

¿Vostés saben lo qu' es un' olla de grills? ¿Sí?

Donchs, en un' olla de grills está convertida avuy Barcelona, gracias á la campanya de bolas y mistificacions que contra 'l pressupost de cultura han emprés els nostres infatigables y simpátichs neos.

Lo qu' es aquesta justicia sí qu' es precís félsela. Ells podran no ser bons pera res profitós y útil, però d' enredar al género humá y de pintar la cigonya, encare que sigui á la punta d' una agulla de cusir, ne saben la prima.

¡Si n' han arribat á armar d' embolichs y cosas raras, pera demostrar que 'ls beatos tenen rahó y que l' Ajuntament barceloní al destinar á la educació del poble un pico respectable de mils pessetas realisa la més negra y vituperable de las ignominias!

Jo no voldria oféndrels als clericals, autors de l' actual creuhada contra el projecte municipal de cultura; pero, colocada la má sobre 'l cor—ja veuhen que la posició es solemne y que aixó va molt de serio—colocada la má sobre 'l cor els dich que ni ab el tot el sabó de 'n Rocamora ni ab tota l' aygua de Dos-Ríus podran jamay rentarse la taca que ab la seva incósiderada conducta s' han tirat al demunt.

Si 'l pressupost conjuminat pel Excelentíssim Ajuntament no 'ls agrada, ¿qué més bonich y decorós que combátrel ab armas nobles y lleals—prenent avans la deguda llicencia,—impugnantlo per aixó, per alló y per lo de més enllá, sense imposarse altres límits que 'ls que, sigui la que 's vulgui la lluyta que s' entaula, senyalan la veritat y 'l respecte mútuo?

Els no han volgut ferho aixís. Enredayres per naturalesa, han preferit enterbolir las claras ayguas de la bona fé, y no 'ls dich res del embrollo que premeditadament han armat ni dels espessos vols de guatllas que pels quatre vents de la població han deixat anar aquests días!

Una senyora coneguda, qu' en sa vida s' ha ficat en res, va empendrem l' altre dilluns, tota soliviantada.

—¿Ja la sab l' atrocitat que l' Ajuntament tracta de fer ab las escolas públicas?

—¿Atrocitat, diu?—vareig preguntarli.

—Y de las més grossas. Nada menos que té 'l propósito d' entregar la ensenyansa dels tendres infants als presidents dels comités revolucionaris.

—¿N' está segura?

—El vicari de la parroquia m' ho ha explicat. Díu qu' en compte d' ensenyarlos doctrina, els ensenyarán de tirar el sabre; que la tinta ab que escriurán será vermella pera que s' acostumin á no tenir horror á la sanch; que 'ls mestres aniran ab gorro frigi y bastó de nusos, y que al acabarse cada día la classe, com á oració final, cantarán la *Marsellesa* y ballarán la *matchicha*.—

Un altre amich meu, incapás en temps normal d' ocuparse de res que no tinga relació ab els géneros de punt, industria á la que anys há vé dedicantse, també 'm va sortir á parlar de lo mateix.

—Lo qu' está preparant l' Ajuntament—va dirme—es una verdadera etzegallada. ¿Ahónt s' ha vist aixó de juntar las noyas y 'ls noys, barrejantlos descaradament en las classes de la escola elemental com quí fa una morterada d' all-y-oli?

—¿D' ahónt l' ha tret aquest desatino?

—No es desatino, nó; ho sé per conducto segur. Volen convertir els estudis en corrals, ahont galls y gallinas visquin en revolta confusió, sense moral, ni principis ni trabas de cap género.

—Pero si no hi ha res d' aixó!...

—¿Que no?... ¡Ja li dirán de missas! Conech perfectament el plan de las escuelas neutras y sé la classe d' ensenyansa que allí s' ha de donar. Els llibres de text serán *La conquista del pá*, *El arte de ser bonita*, y las novelas de 'n Montepin. Pels exámens no darán als alumnes altres premis que revólvers de butxaca y banderillas de foch. Els professors s' escullirán entre lo més aixelabrat de la franc-masonería...—

Y per aquest estil, demanin. En cada casa, en cada familia hi ha avuy un propagador d' aquests infundis sense cap ni peus, inventats y posats en circulació pels desesperats enemics del pressupost de cultura.

S' han empenyat els neos en que l' obra educadora del nostre Ajuntament no ha d' anar endavant, y per conseguirho no 's paran en barras.

—¡Tot per la fé!—diuhen:
—¡Tot per la moral y las bonas costums!

No, enredayres desfregats y sense escrúpuls, no. Lo que feu, valerosos bromistas, no es, com veniu á suposar, treballar per la verdadera cultura, sinó pendre la feyna als pobres fabricants de Tarrassa y Sabadell.

Tota la vostra labor se reduheix á treballar la llana.

A. MARCH

GLOSARI

Les nostres Classes Directores, l'Aristocracia, l'Alt Comerç, l'Alta Banca, l'Alta Industria, i sobre tot l'Alt Rentista, i l'Alt Tallador de Cupons, també han volgut seguir la corrent i també's preocupen de la Cultura que tenen de donar a n'els seus fills.

Abans, a alguns dels rebrots dels que no tenien altra feina que rebre l'administrador, l'educació que'ls donaven consistia en saber parlar llengües. El jove que sabia quatre llengües, encara que no sapigués què dir-hi, ja podia anar sol a n'els quatre llocs que parlessin les quatre llengües, que am les llengües i els cupons li obrien les portes a tot-arreu.

UN' OBRA DE 'N CASAS

Cartell anunciador dels Jochs Florals d'enguany.

El modo d'apendre-les era'l següent: Quan venia al món, una dida, que la feien baixar d'Asturies, li ensenyava'l castellà, amb una mica d'accent d'Asturies; quan començava a caminar, una institutriu anglesa, que li ensenyava un anglès de l'Asturies de la seva terra; quan començava a sortir tot sol, un professor de francès, que li ensenyava lo que podia, o lo que no volia aprendre; i quan ja se'n emportava la clau, una querida italiana, que li ensenyava més que'l mestre, que l'institutriu i que la dida.

Un cop sabia les quatre llengües, ja podia dir tonteries de quatre maneres diferents, i se'n anava a viatjar per dir-les. Les deia a tot arreu aont anava, seguia totes les fondes d'aquelles Quatre Nacions, es cansava de viatjar, tornava, tenia relacions, es cansava de tenir-ne, es casava, es cansava de ser casat, tenia dos o tres fills, es cansava d'haver-los tingut, es feia socio d'un cassino, i ja havia complert en el món i podia morir-se.

Però vet-aquí que l'Alt Banquer, o l'Alt Comerciant, o l'Alt... lo que sia, va adonar-se que'ls seus fills, ja sia per la llei d'herència, o perquè havia viatjat massa, o perquè la seva dona era enclenca, o perquè ho era ell, o perquè ho eren tots dos, li sortien desnarits, magres, grocs, escrofulosos, sense sang, sense suc ni lluc, larves en sense substància i escrupulons en conserva, i ell, que fins allavors s'havia preocupat més de mellorar la raça canina que la seva descendència, va volguer canviar de plan: fer lo que havia vist a Anglaterra: res de llengües ni de cultura; els fills ben forts, ben brutos, ben d'acció; que no sabessin tant de lletra, però que sabessin dar una cossa al ventre del que no accionés com ells; que no sabessin tant de modos, però que sabessin donar un cop de puny a les barres que's presentessin.

Acordat això, vingà boxe, golf, law-tennis, jiu-jitsu, carreres, batusses, tot un curs d'assignatures pel batxillerat de semental, tot un curs d'amillorament, tot un curs de civilisme per arribar a camàlic smart, a carreter chic, a bastaix de bona família, a anglo-saxó peter, a home seleccionat, o a super-jove, o a super-bruto.

I allavors va succeir una cosa inesperada: que de ser brutos ja'n van aprendre alguns fills de bona família, però que de muscles no van tenir-ne. Abans no més eren desnarits, ara eren desnarits d'acció; abans no feien bé ni mal, ara no feien mal perquè no podien; abans sabien les quatre llengües, i ara les quatre claus de jiu-jitsu, i am tot això grocs com sempre, magres, petits, aixuts de pit i am més malícia, però menys vianda.

No, l'acció no'ls ha provat. Fet i fet, en comptes del golf, de la boxe i de les carreres, els avis tenien un remei que dava més bons resultats pera aquesta mena de malalties: oli de fetge de bacallà, llet am borregos i vi de quina.

XARAU

CONTRAST

La nit apar tranquila... Sòls s'ovira,
per l'ample espai, un qu'altre nuvolot...
La lluna son brill llensa, envers la Terra,
com si vetllés als qu'han cercat repós...
Els estels guspirejan... Regna calma...
La mar trenca llurs onas sens remor...
Al pòrt, mandrosament, las naus se gronxan...
L'ambient es suau y dols...

Ja avansa, carrè amunt, nombrosa Colla
d'honrats obrers, ab la cistella á coll;
lluhint demunt son front la barretina
y vessant entussiasme generós...
De llar en llar van fent la seva via,
posantse en rotllo, sota dels balcóns...
Es nit de Caramellas, y las noyas
la esperan ab ver goig.

Tot d'una, s'ou cantar *La Maquinista*,
del immortal Clavé. ¡Himne gloriós
que uneix ab llassos fermes á vells y joves
ab son lema: *Progrés, Virtut y Amor!*...
«Soldats som de la Pau y de la Industria,
l'aurora del Progrés brilli per tot.»...
Aixís canta joyosa aquella Colla
d'honrats treballadors...

Per l'horitzó s'atansa una tronada
y els núvols, divagant com negres corps,
s'extenen, entelant lo brill dels astres...
La calma ja ha fugit... El mar fa ronchs...
El vent passa xiulant... El llamp serpeja...
Y, á temps qu'á dalt retruny feréstech tró,
á baix s'ouhen els cants que repeteixen:
¡Progrés, Virtut y Amor!...

MANEL NOEL

UNA PISTA FALSA

—El trobo molt desmillorat, senyor Felú.
—No ho extranyi; me'n passa una de grossa.
—Sembla que está flacot, té'l color trencat, unas ullerassas fins á mitj cap, la mirada trista, un ayre abatut.
¿Qué li succeheix?
—Aqueixos terroristas... aqueixos que tiran bombas... m'han reventat.

—¿Y donchs?
—Ab vosté, senyor Molinas, ja hi puch tenir confiança. Ens coneixém d'anys y estich segur de la seva discreció. Ja veurá: fem historia.

Després d'aquells funestos días en que petavan las bombas del carrer del Hospital y del carrer de Sant Pau, vosté recordará que la premsa posá'l crit al cel com altrás vegadas. Jo no recordo quín diari vaig llegir á ca'l barber, que deya textualment: «Ante la inconcebible pasividad de los Gobiernos y de sus agentes precisa que las gentes honradas se conviertan en guardianes de sus propias vidas y haciendas. No esperemos ya de la autoridad protección ninguna. Constituyámonos todos en policías y vigilantes de lo que nos es propio. Espiemos sagazmente de día y de noche todo cuanto nos parezca sospechoso, y tal vez caiga en nuestras manos el criminal ó criminales que esparcen la muerte y la desolación por nuestra querida Barcelona. Un indicio, una señal, una palabra suelta, un gesto sospechoso, cazados al azar nos darán tal vez el hilo misterioso, la clave, la solución de este problema vital que á todos interesa. ¡Alerta, ciudadanos!»

Hi vaig caure de plé á plé. Desde aquell moment, jo, menestral pacífich, enemich per temperament d'enredos y embolichs, vareig jurar que sería un vigilant perfecte, un observador constant de tot quant pogués cridar-me l'atenció: Y veliaquí que als dos días justos y cabals, en havent sopat, tancada la meva botigueta dels Assahonadors, vaig decidir-me á allargar las camas donant un tom per las Ramblas. Amunt y avall, del Principal á Bethém, mirant y remirant inquisitorialment als quí passavan, vells y joves, homes y donas, vaig fixarme de prompte al indret del carrer de la Unió ab una xicota que avançava al davant meu ab pas cautelós, mirant com atzarada á'l una banda y altra de pesseig. Alló no va agradarme. Precisament al matí m'havía enterat pel diari que una dona vestida de negre fou vista escrivint en una paret certas paraulas amenassadoras. Aquella minyona anava també vestida de negre y duya un paquetet al bras, que vá semblarme sospitós.

Li seré franch. Vaig sentir-me policia, dihent entre mí: —Has d'esbrinar qué es tot aixó.—Y, hala, hala, Rambla amunt darrera d'aquella dona. Enfront del Liceu troba un fulano y'l detura. Ell tenia molt mala pinta. Jo m'aturo badoquejant davant del kiosko, ab las orellas més obertas que un ratolí. No més vaig sentir aquestas paraulas:—Vigila, Consuelo. Ves alerta que encare no es hora. Tomba aviat de camí que allá baix hi ha dos guindillas.—Li confesso, senyor Molinas, las camas me tremolavan.—Aixó es peix al cove—vaig dir-me, y tant bon punt la noya's despedí d'aquell subjecte, tras, tras,

tras, ja 'm té vosté al darrera d' ella, procurant no pèrdre-la de vista.

Trenca pel carrer del Hospital, tomba pel de 'n Roig y [plaf] se 'm fica dins d' una escaleta fosca y humida com una gola de llop. Jo 'm planto, ella 's gira, avanso, s'acosta, m' adelanto, fuig escalas amunt, y 'm quedo indecís, clavat al primer replá de la escala.—¿Qué faig ara? Faré com si busqués á algun vehí, pujaré al tercer pis, al quart, al terrat, preguntaré per un nom imaginari; la qüestió es saber ahont víu aquesta dona sospitosa.—Y tal dit, tal fet: escalas amunt ab més valor que 'n Prim. Jo la seguía tres trams endarrera, unas dos dotzenas d' esglahons á ressaga. Arriba al entressol, passa de llarch. Jo, amunt. Passa de llarch pel primer pis. Jo, amunt també. S' atura y truca al segon. Obran y surt una vella. Jo 'm deturo. Sento que xiuxiuhejan; la vella treu el cap per l' ull de l' escala y comensa á baixarla. Tornan á parlar mormolejant entre ellas, pero percebeixo ab tota claretat la següent expressió de la jove:—No 't descuydis de portarme las cápsulas.—Jo veig visions. No hi ha pas dupte: estich sobre una pista. La vella passa pel meu costat y 'm saluda somrihenta. Dissimula: jo, també. Penso: pujarás fins al tercer y farás el paperot. Tornarme'n endarrera delataría mon espionatge. Y avanso decidit.

En la porta del segon, soberta de bat á bat, trobo á la sospitosa ab una espelma á la mà. La cara iluminada de plé ofería una fe-

somía hermosíssima. La figura endolada 's perfilava davant de las blancas parets del corredor, dibuixant netas y ben retalladas las curvas d' aquell cos de jova fresca y sapada. La seva veu, més dolça que la de un serafí, va insinuarse'm fins á l' ànima.—Entri—'m digué y ¿per que negarho? vaig perdre 'l món de vista, y jo, home formal, serio, que 'm vanaglorio de ser considerat pels barris de la Capella de Marcús com un model de ciutadà honrat de Barcelona, aquell vespre vaig sucumbir á la temptació, fent á la pobre Miquela, que al cel siga, el primer tort, després de portar dotze anys de viudo ab la més religiosa fidelitat á la difunta. ¿Comprén ara la conversa de la Rambla?

—Prou. Y lo de las cápsulas... ¿qué era?

—Era 'l cástich de Deu. Las cápsulas qu' ella demanava eran ben segur com aquéstas.—

Y 'l senyor Felú, trayentse un potet de vidre de la butxaca, el sacsejá á la vista d' en Molinas, fent saltar uns confitets transparents de color de topaci, marcats tots ab unas lletres abracadábri-cas que deyan: *Midy*.

XAVIER ALEMANY

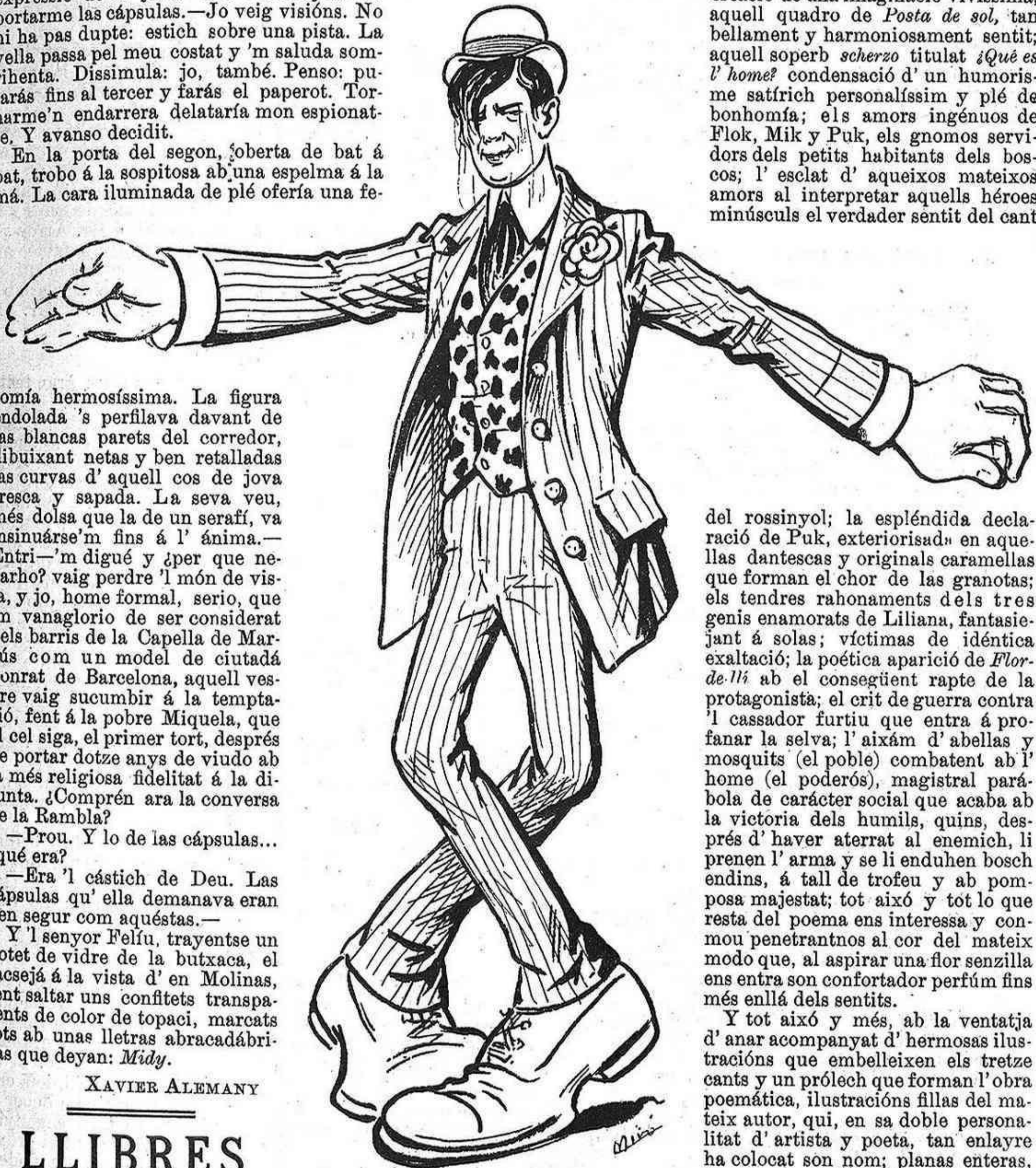
LLIBRES

LILIANA, Poema de APELES MESTRES, il·lustrat per l' autor y acompanyat de una traducció castellana d' en J. M. Arteaga Pereira.

Heus' aquí un llibre alt, ample y groixut, elegant estoig de poesia sana que, ab tot y ser tan voluminós, vos convida, aixís que gireu el primer full, á acabar ab ell d' una sola tirada. Dugas horas y mitja havém invertit en sa lectura, sadollantnos á pleret de puras emocions transmesas sincerament de l' ànima del poeta á la nostra ànima per medi del meravellós encant de unas estrofas primorosament ciselladas; y devém confessar que la primera impressió, ab tot y ser excelent, ens ha deixat una ténue amargor al paladar: l' amargor de recansa que 'ns deixan las lleminaduras exquisidas quan no havém tingut la delicadesa d' assaborirlas ab el degut respecte y la deguda parsimonia. Tan dolsament saben amanyagarvos l' esperit els fluïts versos de *Liliana*, ahont s' hi descobreixen ab més vigor que may las dugas grans qualitats del nostre mestre eminent: la expressió gráfica y la senzillés poética.

Aquell prólech explicatiu de la formació de *La Selva*, portentosa creació de una imaginació vivíssima; aquell quadro de *Posta de sol*, tan bellament y harmoniosament sentit; aquell soperb *scherzo* titulat *¿Qué es l' home?* condensació d' un humorisme satírich personalíssim y plé de bonhomía; els amors ingénus de Flok, Mik y Puk, els gnoms servidors dels petits habitants dels boscos; l' esclat d' aqueixos mateixos amors al interpretar aquells héroes minúsculs el verdader sentit del cant

UN SARDANÓFIL

Tres puntejadas de peus,
quatre estiradas de mans,
y aquí tenen un subjecte
desarrollat.

del rossinyol; la espléndida declaració de Puk, exteriorisad en aquelles dantescas y originals caramellas que forman el chor de las granotas; els tendres rasonaments dels tres genis enamorats de Liliana, fantasiejant á solas; víctimas de idéntica exaltació; la poética aparició de *Flor-de-llí* ab el consegüent rapte de la protagonista; el crit de guerra contra 'l cassador furtiu que entra á profanar la selva; l' aixám d' abellas y mosquits (el poble) combatent ab l' home (el poderós), magistral parábola de carácter social que acaba ab la victoria dels humils, quins, després d' haver aterrat al enemich, li prenen l' arma y se li enduhen bosch endins, á tall de trofeu y ab pomposa majestat; tot aixó y tot lo que resta del poema ens interessa y comou penetrantnos al cor del mateix modo que, al aspirar una flor senzilla ens entra son confortador perfúm fins més enllá dels sentits.

Y tot aixó y més, ab la ventatja d' anar acompanyat d' hermosas ilustracions que embelleixen els tretze cants y un prólech que forman l' obra poemática, ilustracions fillas del mateix autor, qui, en sa doble personalitat d' artista y poeta, tan enlayre ha colocat son nom; planas enteras, la major part d' ellas, veritables quadros de naturalesa viscuda, admirablement compenetrats en la essencia del text, de sort que un no sab si 'ls dibuixos han sigut fets pera 'ls versos ó 'ls versos pera 'ls dibuixos.

Qui estimi la Naturalesa, admirará en las páginas de aquest florit poema al amorós revelador dels seus misteris y ensomnis; qui, además d'estimarla, l'hagi estudiada á fons no podrà menos de descobrirse respectuós devant dels coneixements del ténich naturalista.

L'Apeles Mestres ab els mateixos elements que li han servit de model pera la major part de sas anteriors produccions ha construït sa obra definitiva, ha rubricat ab ella la conclusió de tots els seus amors, y ha posat ab ella la cúpula digníssima que 'l seu temple de poesia's meixia.

Liliana es avuy un llibre amable que té 'l gran dó de fer passar al llegidor deliciosas estonas de completa abstracció, allunyantlo de las miserias del nostre viure hipócrita y transportantlo á un altre món natural y d'ensomni á la vegada; demá aquest llibre sortós arribará á esser quelcóm més y millor: demá serà una lluminosa fita, una fita que senyalará ab lletres d'or un vital y remarcable instant de nostra literatura.

Literaria y artísticament considerada, *Liliana* es la condensació de la feixuga tasca d'un gran poeta; en ella hi lluheixen la reflexió y l'aplom d'una senectut coronada de llorens... auténtichs; y en ella no hi mancan tampoch la forsa y el delit dels vint anys, d'aquestos vint anys gloriosos que's fan eterns en el cor dels eterns somniadors de bellesa.

SEPT-SCIENCIES

A UNES NENES

AB MOTIU DE LES FESTES DELS JOCHS FLORALS

Ninetes hermoses,—d'ulyets blau de cel,
de quies més lyargues—que les d'un estel,
de boques menudes—com les dels conilys
e orelyes que semblen—nanses de setrilys,
oiume una estona.

Oiume, ninetes,—que us vull dir quelcom,
malgrat que per culpa—d'un malehit *brom*
la veu de galyina—se m'hagi tornat,
que m'apar que tinga—el coly embussat,
e'm fa molta pena.

Ja sabeu, ninetes,—qu'en el mes vinent
de la Poesia—se farà el *Mitj-cent*
y serà una cosa—de belys ideals
la festa dels *mascles*,—la gent de poch rals
e grans cabelyeres.

Barcelona tota,—la velya ciutat,
el Born, el Aixamplis,—tot serà enjoyat;
balyarán sardanes;—hi haurá lyochs guarnits
ab escuts, banderes—e alguns cobrellyts
ja passats de moda.

En 'quells jorns de festa—tot gentil serà,
flayre de poesia—tot respirará;
fins les milyors dames—voldrán que 'ls vehins
menjin escudelya—feta ab redolins
d'auques ben antigues.

De flors e violes—arreu serà plé,
al Passeig de Gracia—n'hi haurá un gran femé;
e totes les nines—que per 'llí anirán
com les flors més belyes—flayre escamparán,
si van empolvades.

Vosaltres, ninetes,—que cerqueu un cor,
car son eixes festes—de *Fides* y *Amor*
e 'ls novelys poetes—endrecan llurs cants
á vostres galtetes—cobertes de grans
e altres coses lyetjes,

cuyteu á enlestirvos—els tratjos d'istiu,
e la mantelyina—blanca que teniu
pera que s'oreji—penjeula al balcó,
car així no's fácil—se senti la *oló*
de la naftalina.

Si dels Jochs al acte—vos convida algú
procureu entrarhi—primer que ningú;

lluhint vostres testes—allí fruireu
e escoltant als *vates*—segú que podreu
fer petar bacaynes.

E si acás quelcuna—la ditxa tingués
que d'aquelya festa—la Reyna sigués,
en tots els periódichs—veuria ab orgull
son retrat, tal volta—junt ab el de 'n Rull
ó 'l del gran Pernalles.

J. STARAMSA

PRINCIPAL

Dissapte al vespre aparegué fixat en els cartells un avís que deya poch més ó menos: «Se sospén la extrena de *El Detective Sherlock Holmes* á causa de dificultats imprevistas.»

Y está clar, els que tenían *lyotjetas* adquiridas varen quedar xascats. El celebrat *Detective* no podí entrar en care en funcions.

—Aixó es cosa del govern, deyan alguns. A tots els bons policías els passa lo mateix; els lligan de mans y no 'ls deixan treballar. Igual li va succehir á Mr. Arrow.

Resultat: que la estrena del desconegut y ja famós melodrama va esser aplassada pera un altra día degut, segons s'afirma, á cert conflicte que calía solucionar ab la Societat d'Autors y ab l'arranjador francés Mr. De-courcelle.

LICEO

La primavera ha fet son esclat en nostre gran teatro ab una abundosa florida de admirables artistas,

La inauguració de la present temporada tingué lloch el mateix día de Pasqua ab la ópera *Amleto* en la que feya sa presentació un barítono precedit de gran fama: en Titta Ruffo. És realment aquést un artista extraordinari quinas facultats ratllan á igual altura com á cantant y com á actor. La seva veu es de lo més hermós, exténs y ben timbrat que s'hagi sentit de molt temps ensá, ab la ventatja de anar acompanyada de un bon gust exquisit y una potencia colossal. Ell embelleix la partitura ab sa especial manera de frassejar, ab sas *fermattas* dolcíssimas, sense descuidar un sol punt la situació dramática, ans al contrari, ell ageganta la tragedia ab sa mímica elegant y netament artística. Aixís ho degué entendre també el públich per quant, després de haverlo aplaudit sorollosament durant bona part de la representació, interrompentlo ab aclamacions justíssimas, va ferli una xardorosa ovació al finalisar el tercer acte en el que 'l gran Titta va estar fet un veritable *tittán*.

Els demés artistas ben acceptables, sobressurtint la nostra paisana senyoreta Parretto que demostra envejables condicions pera la carrera artística.

La orquesta molt bé, responent á la valenta y brillant batuta del mestre Vitale qu' es un expert y entenimentat director.

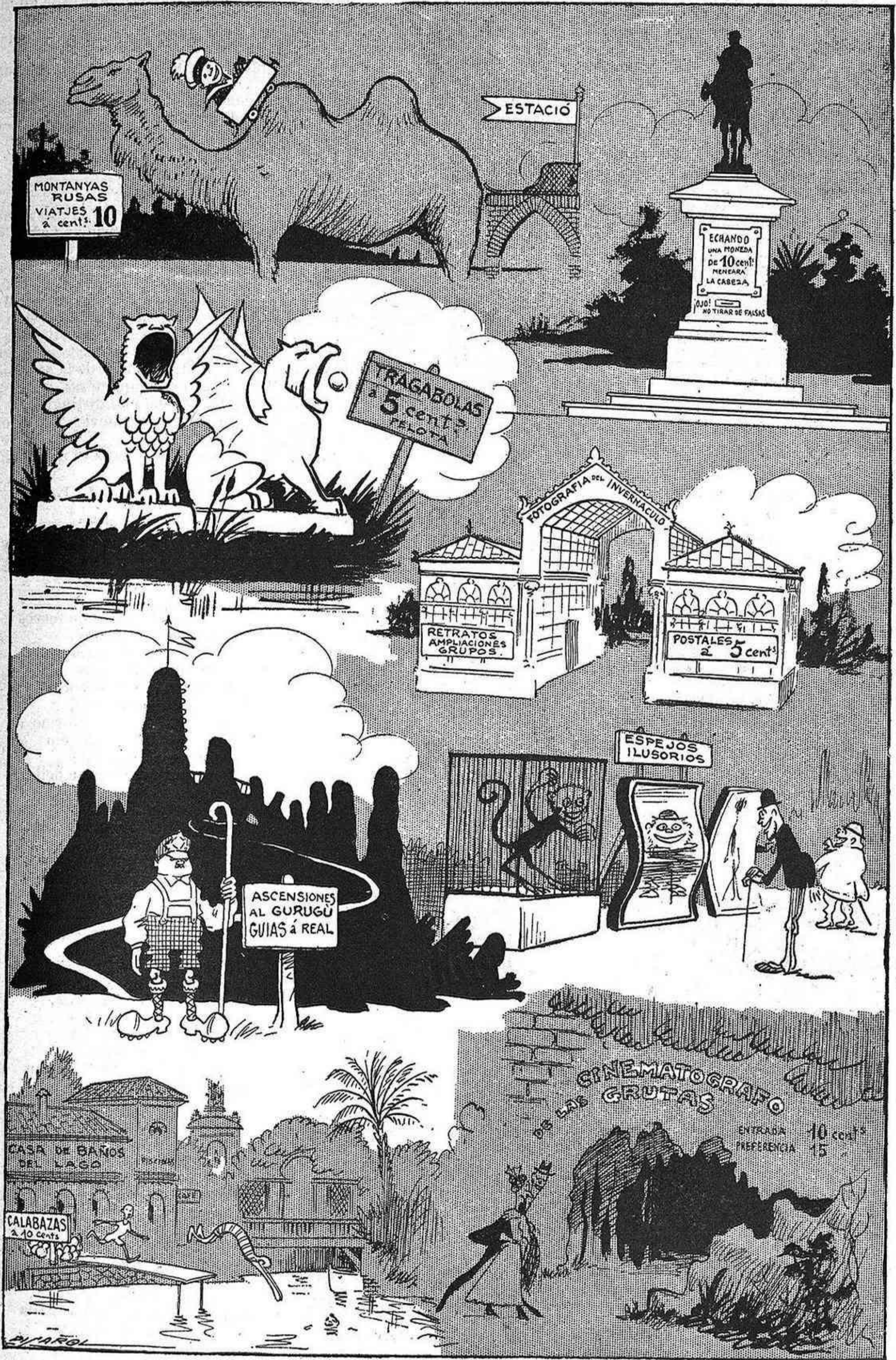
S' anuncian pera aquesta mateixa senmana: *La Tosca* y *Rigoletto*.

ROMEA

Un altre triomf pera 'l nostre Iglesias. Coneixedor com ningú del nostre poble, ha sabut novament traslladar á las taulas un aspecte viu y originalíssim de la seva essencia. L' assumpto que ha inspirat son admirable drama es ben senzill: *En Joan dels Miracles* es curandero; el seu fill es metje ab títul de doctor. El conflicte s' inicia en el moment en que 'l fill s' imposa el sacratíssim deber de esmenar els erros del pare, qui ajudat per las enganyifas de un ambiciós embaucador ha vingut estafant al próxim ab las sevas curas *miraculosas*. Corferit per un poderós sentiment s' avé, per fi, el curandero á cedir la plassa al metje, pero alashoras els bons desitjos de la familia s' estrellan davant de la fé de tot el poble que rebutja á la ciencia y anyora l' engany, obligant al curandero á as-seure's novament en el seu trono. El fill metje es expul-

LAS ATRACCIONES DEL PARCH

En lloch de ferlo malbé portanathi instalacions novas,

¿per qué no treuhen partit de totes aquestas cosas?

sat de la casa y del poble, y en Joan se disposa á tornar á fer *miracles*.

Com se veu, aquí, apart del drama interior ó de família, lo que destaca és la exposició hermosament feta de la superstició y la estulticia en lluyta ab la veritat y la ciencia. Llástima gran que de aquesta superba página de vida l' espectador se 'n hagi d' emportar un sombriu pessimisme, y que tota la victoria siga pels *filisteus*! Nosaltres creyém que si l' autor s' hagués atrevit á donar més relleu á la figura del fill, fentla parlar com un veritable home de ciencia y ab la valentia de un héroe, no li hauria sigut difícil *moralisar* la obra en el sentit de ferlo triomfar, quan menos davant del públich.

Tocant á construcció escénica y á la forma dialogada no cal parlarne. El primer acte, tot ell d' exposició, resulta una de las més bellas creacions del teatre catalá; las darreras escenas del tercer fan sentir una forta emoció, y el diálech es sempre interessant, sobriament poétich y atapahit de frasses que son bells pensaments, fills de la fina observació de un consumat psicólech.

Va veure's desseguida que la obra era ben dirigida: en las escenas de conjunt, en las disputas de la familia, totes las figuras varen estar sempre perfectament á son lloch. Tothom se sabia el paper y la acció, naturalment, anava com una seda. Las senyoras Clemente y Xirgu y els senyors Vinyas, Daroqui y Vehil varen cumplir ab el deber de tot cómic.

Al acabar cada un dels actes y sobre tot al final, el nostre gran Iglesias va veures justament ovacionat.

TÍVOLI

Dissapte_inauguració y debut.

PRIMAVERA FREDOLICA

—Vaja, estigueu quiet! Encare m' encostipareu ab las vostras joguinas...

—Massa poch! Aixís t' ensenyarán á presentarte com las noyas recatadas.

Quadro de companyia ben acceptable, en particular el grupo de senyoretas.

Obra estrenada: *El capitán Robinsón*, adornada ab música agradable y plena de xistes pera tots els gustos.

El senyor Ontiveros y el senyor Fernández molt aplaudits.

El teatro va presentarse ab la cara neta, pintat y empaperat de fresch.

Además de l' obra mencionada, s' han representat consecutivament y ab bon éxit las sarsuelas *Las Bravias*, *La Rabalera* y *La tragedia de Pierrot*.

Seguint aixís, no faltarà gent al Tívoli.

NOVETATS

Ab tot y no ajudarhi gens el barómetro, aquest teatro ab motiu del debut de la Tina di Lorenzo va véures extraordinariament concorregut.

La admirable actriu va desplegar en *Magda* totes sas portentosas facultats, fentse aplaudir ab calor en els passatjes culminants de la hermosa comedia dramática de Suderman, ahont ratllan á gran altura tant ella com els artistas que l' acompanyan quíns, com de costum en las companyias italianas, presentan uns conjunts superiors.

El segon día interpretá la protagonista de la sentimental *Zazá*, obra que 's presta á fer comparansas, de las que la adorable Tina 'n surt ventatjosament distingida.

Desseguida vindrán algunas obras novas, y alashoras ne parlarém ab la deguda extensió.

Benvinguda siga,... y bon profit li fassi sa estada entre nosaltres.

L. L. L.

A UNA PETRIMETRA

Senyora, si havém de fervos justicia, com es de lley, puig á voltas la justicia de llógica no 'n té gens y falla baix la influencia del cor y no del cervell, tothom ha d' estar conforme en que sou bella en extrém y teniu totes las gracias que ha de lluhir el sexe bell pera que una dona sia atrayenta com deu ser.

Pero, y perdonau, senyora, aquest *pero* fraudulent, que no 'l poso per restarvos cap qualitat, ni ho mereix vostra capdal hermosura, sinó que l' uso perque tenint totes las ventatjas per sobre de las demás, preteneu ser molt més bella ab perfums y collarets, ab vestits d' última moda, ab els pentinats darrers, ab tapíns á lo Lluís XV ab civellas y llassets, qu' en figurí vos transforman del bon gust per tot arreu.

Tot lo que porteu á sobre vos escau d' alló més bé y us endueu darrera vostre quan per 'quets carrers passeu, els esguarts que vos endressan, curiosos y batxillers, las altrás del vostre sexe y 'ls cors y ánimas també dels que per da' us homenatje s' anomenan sexe lleig.

Pero 'm temo que l' urch vostre perjudici us ha de ser, perque encar que sou senzilla y d' altruistas sentiments, y amable y ben carinyosa y dócil com un anyell, y teníu esguarts puríssims y sonrisas com la mel,

ELS MÚSICHS SUISSOS Á BARCELONA

Un de la banda municipal, felicitantlos:

—Resultan molt frescos aquests ayres que tocan vostés.

—Ho han de ser per forsa. ¿No veu que venen directament dels Alps?

sembla que siau superba,
de cor dur, pensar lleuger,
ambiciosa y ab capritxos
que sóls pot atendre un rey.

Tot quant feu per agradarnos,
ho feu, senyora, molt bé,
perque 'ns alegra la vista
y bells somnis ens produheix,
fentnos preveure delicias
als joves y goigs supréms,
y despertant novas ansias
de la joventut als vells.

Tot el seu destí en la terra
invariablement compleix:
de fullas s'omplen els arbres
per fer sombra quan ve 'l temps
del estíu y se 'n despullan
quan el sol es menester:
l'aygua es fresca y agradable
quan la calor porta sed:
els fruyts d'estíu son sucosos
y sólits els del hivern:
pera fer caure las fullas
secas dels arbres, fa vent:
y plou quan las llevors deuen
fecundar en el terror.
Tot compleix el seu objecte
y es el vostre, com se veu,
fer deliciosa la vida
als que amarga la trobém.

Sou, donchs, el motíu, senyora,
ab vostre refinament
de vestir, que més realsa
las gracias que us dona 'l cel,
de que desitjém la vida
ab l'afany de satisfer
la lley de que 's perpetuhi
nostra rassa eternament.

S. ALSINA Y CLOS

ESQUELLOTS

Si contenta va arribar la banda militar suíssa, que aquests díes ha vingut á visitarnos, més contenta se 'n degué anar, considerant la carinyosa manera com Barcelona ha sapigut obsequiarla.

Veritat es que 'ls aixerits músichs de la lliure Helvecia s'ho mereixían de debó.

¡Son tan agradables per oídos republicans com els nostres els ayres suíssos!

Lo que han de fer els simpátichs ginebrins un'altra vegada que tornin, es portarnos, junt ab la seva música, un tros de las sevas institucions.

Ja m'ho semblava al contemplarlos devegadas pels carrers que 'ls nostres polissóns no eran Sénecas ni Néstor, pero, francament, tampoch podía suposar que fossin tan poca cosa com deixa entendre aquesta noticia que l'altre día va sortir del Govern Civil:

«Continuant avuy els exámens dels agents de policia, de dotze que s'han examinat n'han sigut suspesos vuyt.»

De dotze homes, ¡vuyt d'inútils!

¿Quántis disbarats haurán fet aquests pobres agents durant el temps que, á pesar de la seva incapacitat, han vingut exercint?

¿No podrían ilustrarnos també al Govern Civil, sobre la materia?

Zaragoza 's prepara pera celebrar ab la major solemnitat el centenari dels sitis y el comensament de la guerra de la Independencia.

Y diu el programa de las projectadas festas:

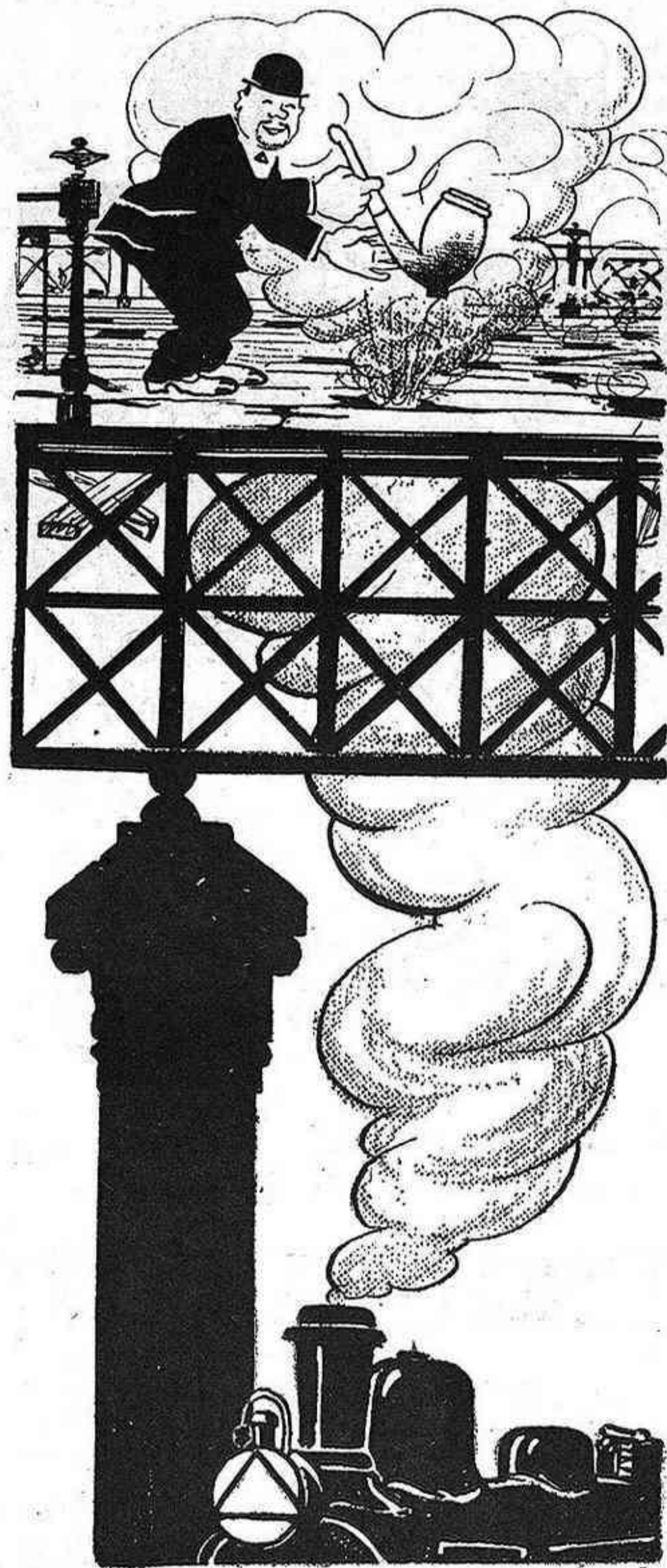
Día 1.er de Maig: *Corrida de toros.*

Día 2: *Corrida de toros.*

Día 10: *Corrida de toros.*

Día 24: *Corrida de toros...*

AL PONT DE LA SECCIÓ MARÍTIMA

—¿Eh?... La máquina á baix fent fum y 'l pont foradat. ¿Han vist al món un lloch més á propòsit per' aquilotar pipas?

Es de creure, en vista d'aquests datos, que 'ls héroes de la guerra de la Independencia quedarán contentíssims. Y en Miura y el duch de Veragua encare més.

Dimars, complerta la pena que per delictes d'imprenta li sigué imposada pel tribunal militar, va sortir de la presó modelo D. Trinitat Monegal.

Ab tanta satisfacció, com pesar varem sentir al enterarnos del seu contratemps, celebrém avuy la llibertat del distingit periodista.

Dos amichs van anar dissapte á rebre la banda suissa. Y, acompanyant als músichs forasters, varen seguir el curs trassat aturantse á escoltarlos á la Capitanía, á ca la Ciutat, á basa 'l Cónsul, etc.

Cansats de tanta Marxa Real y de tant córrrelshi al darrera, un dels amichs va dir, despedintse:

—¿Que vindrás, demá, á sentirlos á Bellas Arts?
L'altre amich, aixugantse la suhor:

—No, noy, no; qué tants suissos! qué tants suissos!...
Ja estich *suissidat!*

Cosas qu' en secret se portan
y... tota la vila en vá:

—Sabs aquell? Ha suspés pagos.

Sabs aquell altre? Ha quebrat.

Sabs Fulano? No té un céntim?

Sabs Zutano? Ha fet el *crak*.

—Aquell?... Noy, me deixas tonto.

Aquell altre?... Quín fracás!

Fulano?... Ves quí ho diría!

Zutano?... Sí qu' es extrany!

Gran diada pels sardanistas, demá passat.

Organizadas pel Foment del C. N. R. Fivaller, tindrán lloch dos extraordinaris festivals: un en el Park Güell, executant 120 professors una gran sardana de conjunt; y un altre en el Palau de Bellas Arts ab assistencia de vuyt coblas ampurdanesas y ab lectura de poesías inéditas, dedicadas als compositors de la nostra típica dansa.

Una festa ben simpática
que 'l batlle presidirá
y que pels seus *organistas*
será un éxit colossal.

El nostre D. Angel ha estrenat á Madrid, en el «Teatro Español», un drama en tres actes titulat *La Araña*.

Segons referencias, l'obra nova del senyor Guimerá no va agradar als *miquis* de la cort.

Y's comprén; els madrilenys desseguida hi degueren veure 'l símbol:

—¿*La Araña?*...—devían dir.—Aquesta aranya es Madrid... *Las moscas* serán las regiones.

¡Vaya uns *aranyas*, els d' allá baix!

En FÓSFOR, d' *El Poble Catalá*, demana que l' Esperit Sant descendeixi sobre la nostra Ciutat *«pera que la bestialitat de l'ira fugi del seu cor y la estulticia de les turbes deixi lliure y net el seu pensament; pera que les multituds sien ungides d'un bálsem de bondat; pera que 'ls ciutadans reunits en els magisteris s'inspirin sols en la veritat y el bé; y pera que l'actitut y el gest de les dones sia sempre norma de bellesa, mirall de suavitat y estuvi de misericordia...»*

Ja hi estém conformes ab tot aixó que voldría en FÓSFOR, pera que no's reproduhissin coaccions com las que's podrían haver comés contra en Rull y *su banda*, pero may se 'ns hauría acudit demanarho al Esperit Sant.

L' Esperit Sant ¿no es, segons diuhen, un colóm?... Donchs el día que un colóm s'atreveixi á descendir sobre la nostra ciutat no es gens aventurat suposar lo que li succehirá: Se reuniran las multituds, plantejarán un veredict, dirán á tot que SI... y 'l farán ab arrós.

Els advocats fiscals, substituets d'aquesta Audiencia, dimars al vespre obsequiaren ab un gran ápat al nou jefe de policia, senyor Díaz Quijarro.

Aquest fou el primer acte en que intervingué 'l superior de 'n Memento.

Ja ho deya un dels comensals:

—¡Bonica manera d' entrar en funcions!... ¡Ab la forquilla als dits!

L'aixerit caricaturista Bagaría ha exposat á can Reig (Passeig de Gracia, 38) una colecció de ninots retallats en fusta, que resulta una veritable y original manifestació artística ben nova... pels barcelonins.

La tal exposició ha sigut, es y será molt visitada, perque s'ho val. La major part de las caricaturas son retratos de gent de casa, y en tots ells s'hi descubreix algún signe expressiu de vida que us fa exclamar: —¡justa es la fusta!— tal es la semblansa de las personalitats retratadas.

Felicitem al jove artista y li desitjem bona venda.

En Biolet Maura, fill primogénit de D. Antoni, va estar dilluns á Barcelona ab motiu de celebrarse no sé quina junta, á la que havia d' assistir en persona.

El mateix día, al vespre, el noy de 'n Maura se 'n va tenir que entornar.

Se 'n va tenir que entornar de tan amohinat; y's com-

prén. Pel carrer, á tot arreu y á tot hora tothom li deya lo mateix:

— Expressions al seu papá!

La familia Miaróns ha anat á dinar á la fonda, y en Tofolet, qu' es el noy més petit, aixís que portan els postres exclama:

— Papa: dónguim admetllas torradas.

— Prenne un grapat tu mateix, — diu son pare.

— Nó, nó; dónguimelas vosté.

— ¿Y per qué te las haig de donar jo?... ¿que no hi arribas?

— Sí, senyor; pero vosté té la má més grossa.

NOTAS DE CASA

Commemorant el primer centenari de la guerra de la Independencia, prepara la ciutat de Manresa un **Certamen literari musical**, pera 'l qual hi ha oferts 18 premis. Els treballs deuen ser enviats per tot el dia 25 del vinent Maig al Secretari del Jurat, don Narcís Masferrer y Puig, passeig de Pere III, 24.

En la mateixa població tindrà lloch el dia 7 de Juny un **Concurs de Sardanas**, ab diferents premis en metàlich.

Finalment també á Manresa y commemorant com els dos actes anteriors la epopeya del any 1808, se celebrarà el mes de Juny una **Exposició de Fotografias**.

La Colla Sardanófila **Emporium** tingué l' atenció de convidarnos á la vetllada donada en el seu local el passat diumenge.

El **Centre Catalá** de Madrid, que presideix el Dr. Recasens, ens ha fet la mercé de participarnos la seva constitució, manifestantnos, además, que provisionalment queda instalat al carrer d' Alcalá, 12.

En Gabriel Alomar publica demá en **LA CAMPANA DE GRACIA** article sobre l' assumpto Rull.

Fent claus de ganxo en Pau Pla
qu' era aprenent clavetayre,
n' hi va saltar un en l' ayre
y l' ull esquer li buydá.
Y al parlar del pobre Pau
sempre sa mare sol dí:
— El tení un fill borni així,
la vritat, per mí es un clau.

Contan que un mosso d' esquadra
tant als pillets aburría
que de sas mans mort sortía
quan ell agafava á un lladre.
Y de debó feya riure
al dirho ab la seva sorna:
— El qui jo agafo, no hi torna.
¡Aixís l' ensenyo de viure!

— A la fábrika no súa
ni en plé estfu ma filla Aurora.
— ¿De qué li fa?
— Es nuadora.
— ¡Ah! Es clar: tot el día núa...

— Déixals que sovint s' abressin:
així 'l llas se va extrenyent.
— ¡Oh, cá! Recórdat del ditxo:
Qui abraça molt, poch extreny.

L' AVI DE LA MONTSERRAT

XARADAS

CASSADAS EN UN BALL DE SOCIETAT

I

ALLÁ HONT LAS DONAN...

— ¿Vol vení á ballar segona americana, Total?

— Hu...

— Aquesta nit l' hi somniada...

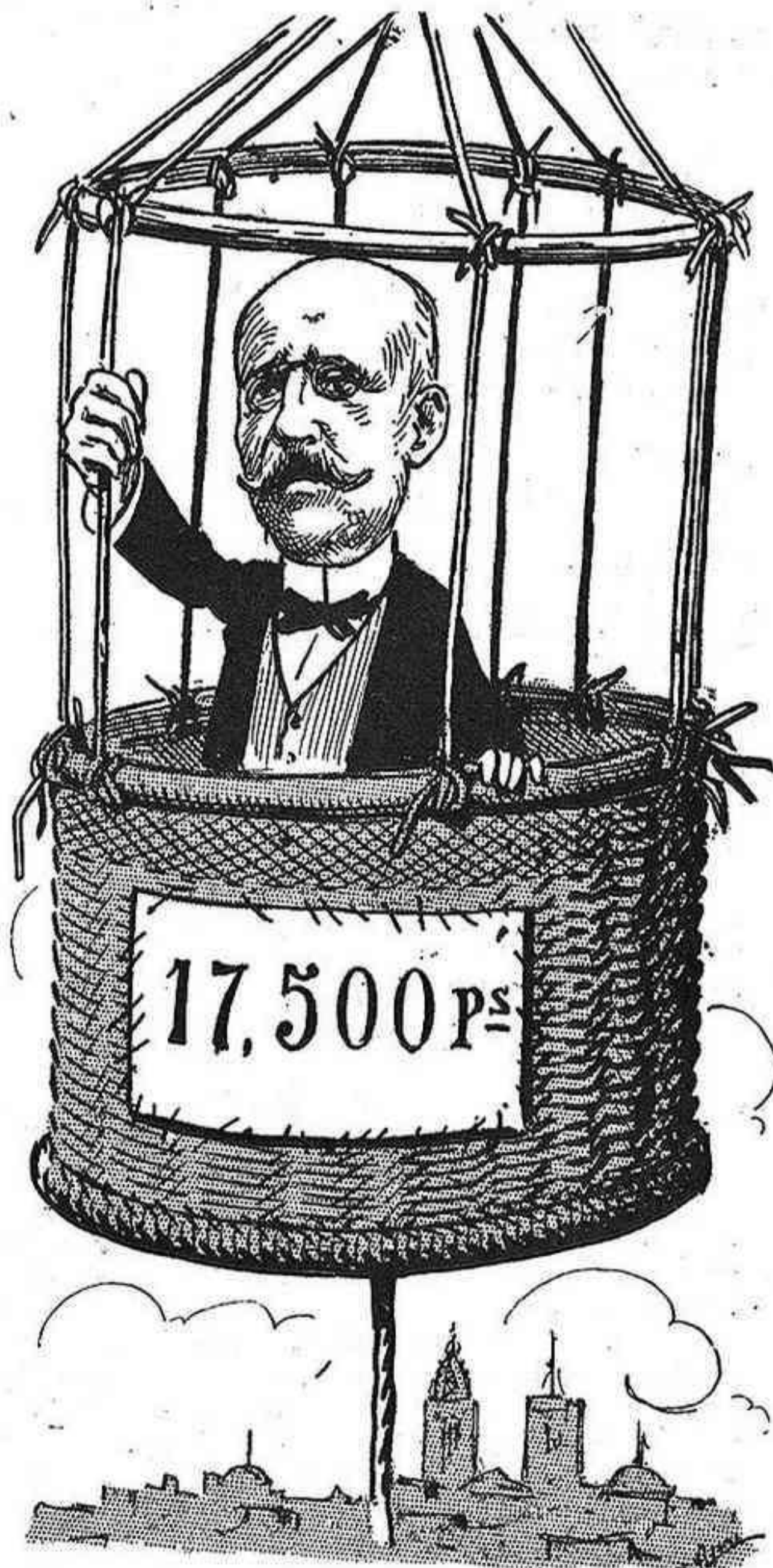
— Donchs jo no á vosté...

— ¿Ni may

á un pollo com ara jo?...

— A un pollo, no, pro hi somniat

EL NOU INSPECTOR DE POLICÍA

La posició es elevada,
el sou encare ho es més.
¿Veuré desde aquí dalt lo que ha de veure?
Aixó es lo que s' ignora, caballés.

Á CAL RETRATISTA

L' última advertencia.

—El sombrero ¿sab?... ¡Sobre tot que 's veji bé el sombrero!...

polls.. Aquesta nit mateixa...
—¿Polls, díu? Donchs no es res d' estrany...
—¿Per qué?

—Perque ja á la nit sempre se sol somniar lo que 'n general de día li sol á un passar pel cap.

II

EL MOMENT DE DESCANS

—Ja es estrany que la *Hu-cinch* sent com es tan *tersa-quart* y ab *dos-plural* veu que un *quarta-cinch-tres* no s' hagi casat?
—¿Qui es aquesta?

—Aquella *quinta-cinch* que hi ballat la *total*.
—¡Pro si té 'ls pares tan vells!.. El que s' hi casi, formal, condemnat queda en tenir sogres perpétuos, y aixó, es igual que la cadena perpétua... ¡sino pitjó!

III

BALLANT LA «PAVA»

—A veure ara la *Hu-dos-tersa* á quin jove escullirá...

—¡Ja 'l té!..

—¿Qui es aquest tan lleig?
—¡Caram que orgullós n' está!
—¡Ja es estrany sent com es ella una noya tan *dos-tres*!..
—¡Si qu' es una cosa *hu-prima*!
—Jo ja 'm penso aixó lo qu' es...
—¿A veure ella el qué li diu...

—¿Sap per qué á vosté l' hi tret?..
Perque així el meu ballador no tindrà zelos, cla y net.

J. MORET DE GRACIA

Al cap de vuyt días.

—¡Ayay! ¿Y la cara?
—No hi ha capigut.

ANAGRAMA

Quatre *total* va comprar, un día de fira á *tot*, el noy gran de can *Massó*t pera poguerlas criar.

A. ROCA COLL

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Nom de dona.
- 1 2 5 7 3 2.—Objecte de viatge.
- 2 6 7 5 2.—Nom de dona.
- 1 2 5 5.—Eyna de ferrer.
- 1 7 5.—Producte animal.
- 6 7.—Consonant.
- 7.—Vocal.
- 3 7.—Consonant.
- 7 1 7.— »
- 7 5 5 7.— »
- 6 2 3 4 5.—Fruyta.

V. BORRÁS Y BAIGES

CONVERSA

—¿Que tením sucre, mare?
—Sí; aquest matí n' hi portat.
—Donchs, demá com qu' es el sant del pare vull donarli una sorpresa á las postres.
—¿Que vols fer?
—Ja li he dit.

RICARDO LAFFITTE

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

M BLAT T

LL. CARBÓ C.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20
Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

AS HIJAS DEL CID

POR EDUARDO MARQUINA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2'50

LA BARRICADA

VERSOS REVOLUCIONARIS
d'en JEPH DE JESPU
Preu: 2 rals

El proceso de Cristo

POR
F. PÍ Y ARSUAGA
Ptas. 1

COLECCION DIAMANTE (edición López)

Van publicados 104 tomos de notables escritores nacionales y extranjeros

ACABA DE PUBLICARSE

CUENTOS DE LA CERDEÑA

por la notable escritora

GRACIA DELEDDA

Un tomo, 2 reales

SALVADOR RUEDA

Lenguas de fuego

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

WILLY

SUS ENSUEÑOS

Un tomo, Ptas. 3'50

SUS DESLICES

Un tomo, Ptas. 3'50

LA SIRENA NEGRA

por E. PARDO BAZÁN

Ptas. 3'50

APELES MESTRES

LILIANA

Poema ilustrat per l' autor

Ptas. 15

EL HOGAR Y EL TRATO SOCIAL

ARTE DE EMBELLEGER LA VIDA

POR LAURA GARCIA DE GINER — Un tomo, Ptas. 4. Encuadernado, Ptas. 5

EDICIONS POPULARS

D'EN

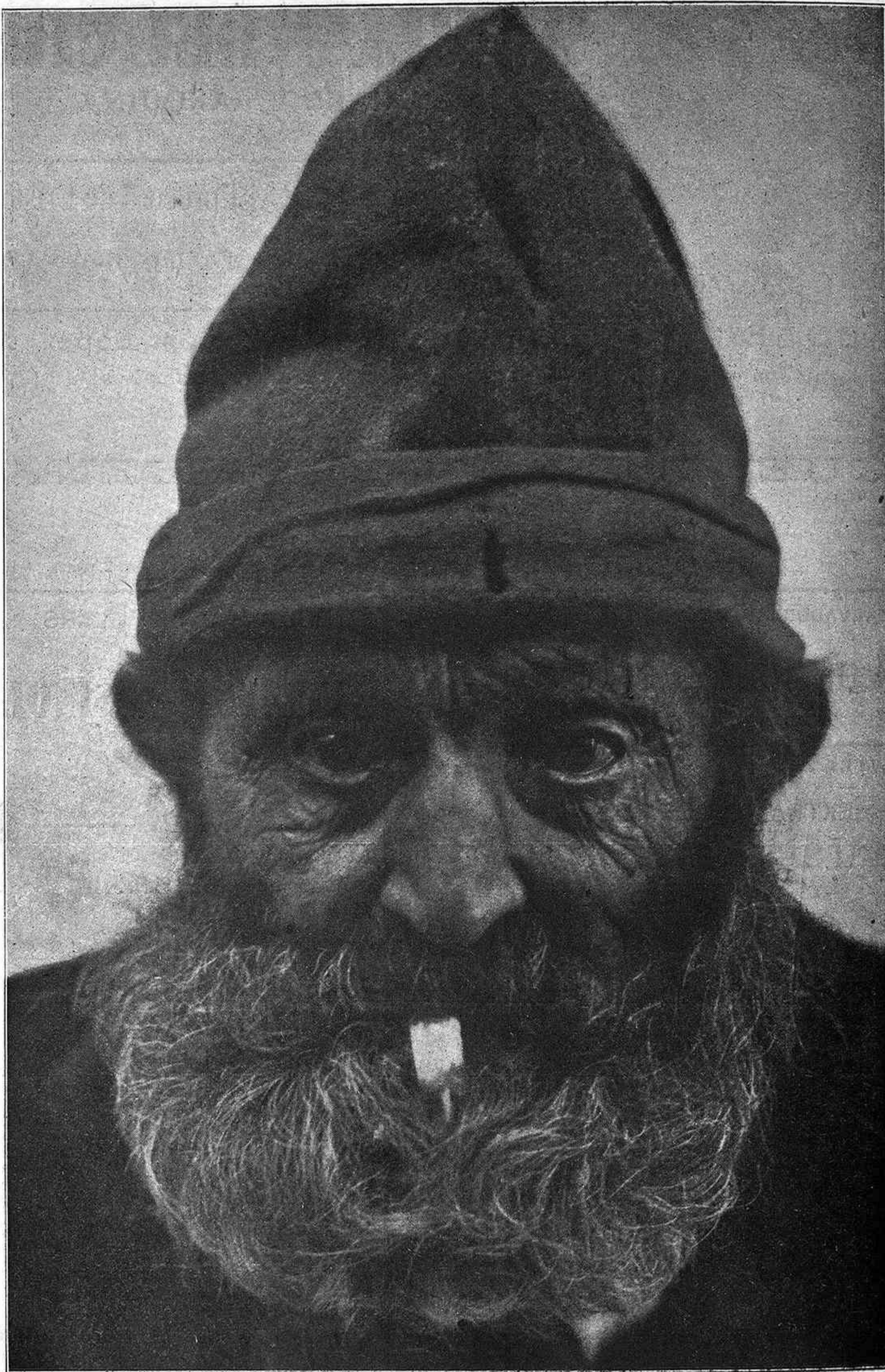
SANTIAGO BUSIÑOL

á Ptas. 1 tomo

- Anant pel món. (Agotada)
- El Mistic.
- Oracions. (Agotada)
- Fulls de la vida. (Agotada)
- Els Jocs Florals de Canprosa. (Agotada)
- El bon policia.
- Monolegs.
- La bona gent. (Agotada)
- Tartarín de Tarascó.
- El pati blau.
- El poble gris.
- La Mare.
- L'alegria que passa.
- La «Merienda» fraternal.
- L'Heroe.
- La Fira de Neuilly.
- Els savis de Vilatrista.
- L'auca del senyor Esteve.
- L'Hereu Escampa.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de porta. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

GENT DE LA TERRA

El Petit Calau de la Escala.

Fot. Esquirol